

Samhällsbyggnadsnämnden

Tillsynsplan med behovsutredning

2021 -2023

för Samhällsbyggnadsnämndens verksamhet inom nämndens ansvarsområde (miljöbalken, livsmedelslagstiftningen, alkohollagen, m.fl)

HYLTE KOMMUN

senast reviderad 2020-12-15

Nivå: Samhällsbyggnadsnämndens styrdokument
Antagen: 2020-12-15 SBN § 85
Ecos: Dnr 2020– 701, Platina: Dnr 2020 SBN0214
Reviderad: 2020-09-17, Ansvarig ägare: Miljöchef
Platina: miljöenheten/arbetsdokument

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Sammanfattning och bedömning	3
Inledning	3
Miljöbalken	5
Miljömål	5
Behovsutredning 2021 – 2023	6
Tillsyn enligt miljöbalken	7
Hälsoskydd	9
Livsmedelslagen	10
Myndighetsutövning/uppgifter	11
Behovsutredning	12
Beräkning av resursbehov, miljöbalken, planering, naturvård och alkohol	15
Planering	15
Kalkning/ Naturvård	15
Alkohollagen, tobakslagen, och receptfria läkemedel	15
Beräkning av resursbehov, Livsmedel och vatten	15
Sammanfattande behov	16
Tillsynsplan 2021 – 2023	17
Personal	18
Transporter	18
Prioriteringar 2021	18
Samverkan	19
Kompetens och fortbildning	19
Tillgänglighet	19
Avgiftsfinansiering	20

Bilagor 1. Listor verksamheter för kontroll, miljöenheten, Bil 2. Kontrollplan för livsmedelskontrollen. Bil 3. Register för behovsutredningen. Bil 4. Utbildningsplan SBK, miljöenheten

Sammanfattning och bedömning

Samhällsbyggnadsnämndens ska årligen fatta beslut om behovsutredning och tillsynsplan/kontrollplan för myndighetens hela ansvarsområde. Behovsutredningen ska vara treårig och ligga till grund för den tillsynsplan/kontrollplan som tas fram för året.

Den nya behovsutredningen innebär att det uppskattade behovet av personella resurser är 7,2 för åren 2021 - 2023. Antalet och typen av ärenden är delvis beroende av konjunktur och inriktning på prioriterad tillsyn.

Miljöenheten har inför kommande år totalt ca 6,0 tjänster som är fördelat på 6 personer. Under 2020 var det 8 personer (2 barnledighet). De fast anställda handläggares resurserna fördelas ungefärligt idag med 1 handläggare på livsmedelskontroll och 4 handläggare i huvudsak på miljöbalks-, alkohol och tobakstillsyn samt naturvård samt 1 chef.

Behovsutredningen visar att tillsynsresurserna bedöms vara otillräckliga för att uppfylla lagkraven fullt ut för att klara hela tillsynsuppdraget och en medverkan i kommunens planprocess under 2021. Länsstyrelsen kommer under hösten 2020 att följa upp tillsynen enligt miljöbalken och alkoholtillsynen.

Tillsynen inom miljöbalksområdet kommer fortsatt att ha ett stort fokus på verksamhetsutövares egenkontroll. Dessa tillsynsinsatser anknyter till nationella miljö kvalitetsmål. Tillsynsinsatser kommer också att läggas på enskilda avlopp inom miljömålet ingen övergödning. Fastighetsägare med avloppsanläggningar som inte uppfyller dagens krav bör i första hand koppla in sig på det kommunala spillvattennätet i det fall det är möjligt, i andra fall uppgradera avloppsanläggningen till att motsvara moderna krav. Inom livsmedelslagens område visar behovsutredningen att samhällsbyggnadsnämnden under 2021 bedöms klara tillsynsuppdraget. Dock med reservation för utvecklingen av Covid -19.

Inom området alkoholtillsyn, tillsyn av folköl och tobak, och receptfria läkemedel visar behovsutredningen att samhällsbyggnadsnämnden behöver mer resurser för att bedriva den tillsyn och kontroll som ligger inom nämndens ansvarsområde. Samhällsbyggnadsnämnden har tidigare köpt 0,2 tjänst hos Halmstads kommun, men avtalet är avslutat. Även en ny utökad lagstiftning (tobakslagen) gör att behovet av handläggares resurser till prövning och tillsyn ökar 0,2 tjänst motsvarande totalt 0,4 tj.

Inledning

Miljöbalken syftar till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. Tillsynen utgör en avgörande faktor när det gäller förverkligandet av miljöbalkens regelverk och de miljö kvalitetsmål som beslutats av riksdagen

Enligt miljö tillsynsförordningen (SFS 2011:13) ska det hos den operativa tillsynsmyndigheten finnas en utredning om tillsynsbehovet för myndighetens hela ansvarsområde enligt miljöbalken. Utredningen ska avse en treårsperiod och den ska ses över årligen eller efter behov. Ett register ska också föras över de verksamheter som behöver återkommande tillsyn.

Register för samhällsbyggnadsnämndens tillsynsobjekt uppdateras kontinuerligt i ärendehanteringssystemet Ecos. Utifrån behovsutredningen och registret ska tillsynsmyndigheten, samhällsbyggnadsnämnden inför varje verksamhetsår besluta om behovsutredningen och fastställa en tillsynsplan. Antalet och typen av ärenden beror på konjunktur och inriktning på prioriterad tillsyn.

I livsmedelslagen anges att kontrollmyndigheten ska ha den kompetens och de resurser som krävs för att utföra kontroll så att lagstiftningen efterlevs inom alla led i livsmedelsproduktionen. Kontrollen ska vara utformad för att säkerställa likriktning och kvalitet. För att klara kraven i lagstiftningen är det viktigt att den operativa kontrollmyndigheten beskriver behovet av offentlig kontroll inom livsmedelskedjan. Kraven på kontrollen finns bland annat i EU-parlamentets och Rådets förordning nr 882/2004. Den operativa kontrollmyndigheten ska ta fram en årlig kontrollplan som ska fastställas av samhällsbyggnadsnämnden.

Enligt alkohollagen ska kommunerna upprätta en tillsynsplan för verksamheten som planeras under året. Behovsutredningen omfattar all tillsyn och ärendehandläggning som ingår i samhällsbyggnadsnämndens uppdragsområde enligt reglementet. Inom samtliga delar ingår även information och rådgivning till verksamhetsutövare, kommuninvånare samt andra kontor och myndigheter.

Miljöenheten i Hylte kommun har även ansvaret för flera områden än många andra miljöenheter som B-tillsyn miljöbalken, naturvårdsfrågor, kalkning, alkohol- och tobakstillsyn, receptfria läkemedel, smittskyddslagen, lagen om foder och animaliska biprodukter och lagen om handel med vissa receptfria läkemedel. Det tar tid i anspråk och bör tas med vid jämförelser.

Det finns några olika sätt hur man gör en tillsynsplan och beräknar resursbehovet. Här har vi främst hämtat inspiration och exempel från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Södertälje och Kävlinge kommuner. Som mindre kommun har troligen Hylte kommun en förhållandevis större andel administration och tid för inläsning då man har färre objekt att fördela ”overhead”- kostnader på.

Miljöbalken

Tillsynen ska säkerställa syftet med miljöbalken och dess följdlagstiftning samt leda till att miljö kvalitetsmålen uppfylls. *”Tillsynsmyndigheten skall för detta ändamål på eget initiativ eller efter anmälan i nödvändig utsträckning kontrollera efterlevnaden av miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken samt vidta de åtgärder som behövs för att åstadkomma rättelse”. ”Tillsynsmyndigheten skall dessutom, genom rådgivning, information och liknande verksamhet, skapa förutsättningar för att balkens ändamål skall kunna tillgodoses.”* (26 kap 1§ miljöbalken).

Samhällsbyggnadsnämndens tillsyn har också en viktig funktion genom att se till att alla verksamheter som faller under miljöbalken eller livsmedelslagen, följer gällande regelverk och därmed motverka snedvriden konkurrens.

Ansvarsområdet är mycket brett och omfattar bland annat tillsyn beträffande skydd av områden, miljöfarlig verksamhet, hälsoskydd, verksamheter som orsakar miljöskador/ efterbehandling av förorenade områden, skötsel av jordbruksmark, kemiska produkter och biotekniska organismer samt avfall och producentansvar.

Förutom en mycket omfattande lagstiftning, bland andra miljöbalken och livsmedelslagen med förordningar och EU-lagstiftning arbetar miljöavdelningen mot ett antal statliga myndigheter och måste hålla sig á jour med dessa myndigheters föreskrifter, allmänna råd och andra anvisningar.

Miljömål

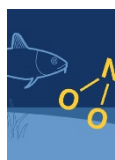

Med utgångspunkt från de nationella och de regionala miljömålen ska kommunens tillsynsinsatser leda mot att miljömålen uppfylls och att utvecklingen styrs mot ett hållbart samhälle. Tillsynsbehovet beror på antal och typ av verksamheter som finns i kommunen.

Hylte kommun är präglad av skog och vatten där vattenkvaliteten påverkas av mänsklig aktivitet i form av dagvatten från tätorterna, utsläpp från industriverksamheter och enskilda avlopp samt utsläpp från det odlade landskapet. Därför är miljömålet **Ingen övergödning** viktigt. Uppdraget är att våra olika vatten ska uppfylla miljökvalitetsnormen en god ekologisk status. Samhällsbyggnadsnämndens tillsyn omfattar bland annat enskilda avlopp och hantering av gödsel och av bekämpningsmedel i lantbruket.

Miljömålet **God bebyggd miljö** innebär att vår dagliga livsmiljö ska vara god och hälsosam, det gäller både inre och yttre miljö. Bostäder såväl som skolor och andra offentliga lokaler ska vara hälsosamma med en god luftväxling, låga radonhalter och en god ljudmiljö, inomhusmiljön ska vara fri från fukt och mögel och byggnadsmaterial ska inte avge ämnen som ger de som bor eller vistas i byggnaderna allergiska besvär eller andra obehag. I offentliga lokaler ska städningen vara tillräcklig. Det ska finnas en effektiv avfallshantering som är enkel att använda för att uppnå en ökad grad av återvinning. Tillsynen omfattar även deltagande vid planering och uppförande av bostäder, skolor och annan bebyggelse är av stor betydelse för arbetet mot miljömålet.

Miljömålet **Giftfri miljö** handlar bland annat om att minska exponeringen för kemiska ämnen som är skadliga för hälsan eller miljön, att områden som är förorenade åtgärdas så att de inte utgör ett hot mot människor eller miljö och att information om kemiska produkters innehåll görs tillgänglig så att konsumenten kan välja produkter med mindre farliga ämnen. Samhällsbyggnadsnämndens tillsyn omfattar bland annat försäljning och märkning av kemiska produkter samt kontroll av skyddande förpackningar i handeln, användning av hälsopåverkande kosmetiska och hygieniska produkter i olika hygiensalonger såväl som hantering av farligt avfall i olika verksamheter och efterbehandling av förorenade områden.

Behovsutredning 2021 - 2023

Enligt miljötillsynsförordningen (SFS 2011:13) ska det hos den operativa tillsynsmyndigheten finnas en utredning om tillsynsbehovet för myndighetens hela ansvarsområde enligt miljöbalken. Utredningen ska avse en treårsperiod och den ska ses över minst en gång per år.

De olika objekttyperna som är i behov av regelbunden tillsyn har delats upp i mindre grupper vars tillsynsbehov är likartat. Vi har försökt bedöma tillsynsbehovet utifrån risk och relevans för miljömålen. För vissa typer av objekt har vi bedömt att tillsynsbehovet är mer tillfälligt och begreppet kampanjtillsyn har införts för en del objekt.

En regelbunden tillsyn leder förhoppningsvis till en ökad medvetenhet och en fungerande egenkontroll hos de inspekterade företagen. Detta bör leda till en viss minskning av tillsynsbehovet i framtiden. Å andra sidan etableras flera nya verksamheter, vilket ger ett ökat tillsynsbehov. Miljöenheten uppdaterar behovsutredningen varje år för att fånga upp sådana förändringar över tid. Inför 2022 kommer behovsutredningen att omformas efter en gemensamt framtagna modell inom miljösamverkan som harmoniserar med SKR:s upplägg.

MILJÖENHETENS TILLSYNSUPPDRAG

PLANERAD OCH HÄNDELSESTYRD TILLSYN/KONTROLL

Tillsyn enligt miljöbalken

Samhällsbyggnadsnämndens befogenheter inom miljöbalkens område regleras i huvudsak i 26 kap miljöbalken. Tillsynsmyndigheten ska dessutom, genom rådgivning och information skapa förutsättningar för att balkens syfte och ändamål ska kunna tillgodoses.

I kommunen finns både C-verksamheter (anmälningsskyldiga) och mindre miljöfarliga verksamheter som inte är anmälningsskyldiga (så kallade u-verksamheter), se bilaga 2. U-verksamheter är inte skyldiga att anmäla vare sig när de startar en verksamhet eller när de avslutar sin verksamhet, varför miljöenheten regelbundet genom olika metoder genomför inventeringar av sådana verksamheter. Inom gruppen u-verksamheter ingår bl.a. fordonsverkstäder, golfbanor, mekaniska verkstäder, däckföretag, tandläkare och många andra verksamheter med olika inriktning.

I kommunen finns omkring 50 C-verksamheter (anmälningsskyldiga) och ca 170 mindre miljöfarliga verksamheter som inte är anmälningsskyldiga (så kallade u-verksamheter). Dessa mindre miljöfarliga verksamheter är inte skyldiga att anmäla vare sig när de startar en verksamhet eller när de avslutar sin verksamhet. Det är därför mycket svårt att hålla detta register helt uppdaterat. Utöver dessa finns det drygt 100 hästgårdar vars gödselhantering faller under miljöbalkens tillsyn.

C-verksamheterna har ett lagstadgat krav på en framtagna egenkontroll enligt förordningen om verksamhetsutövers egenkontroll. En stor del av tillsynen på dessa företag innebär att kontrollera företagets egenkontroll, så kallad systemtillsyn. Förutom C-verksamheternas

egenkontroll, kontrolleras bland annat lagring och användning av kemikalier, hantering av avfall inklusive farligt avfall, avloppssystem med slam- och oljeavskiljare mm.

Miljöenhetens tillsyn av kemiska produkter sker både i handeln och på miljöfarliga verksamheter. Tillsyn av kemiska produkter på miljöfarliga verksamheter sker inom ramen för den ordinarie tillsynen. Vid inspektioner kontrolleras vilka kemiska produkter som används, hur de används och om företagen har undersökt möjligheterna att byta ut dem mot mer miljövänliga alternativ. Tillsynen av cisterner har till större delen gått till räddningstjänsten. SBN har kvar tillsynen inom vattenskyddsområden. Många av cisternerna finns på lantbruken och kontrolleras i samband med lantbrukstillsynen.

Enligt miljöbalkens försiktighetsprincip ska verksamheter välja kemiska produkter som är mindre farliga både för miljö och hälsa och minska förbrukningen så långt som det är möjligt. Miljöenheten hanterar även anmälnings- och tillståndsärenden gällande spridning av kemiska bekämpningsmedel samt information om användning av biocider.

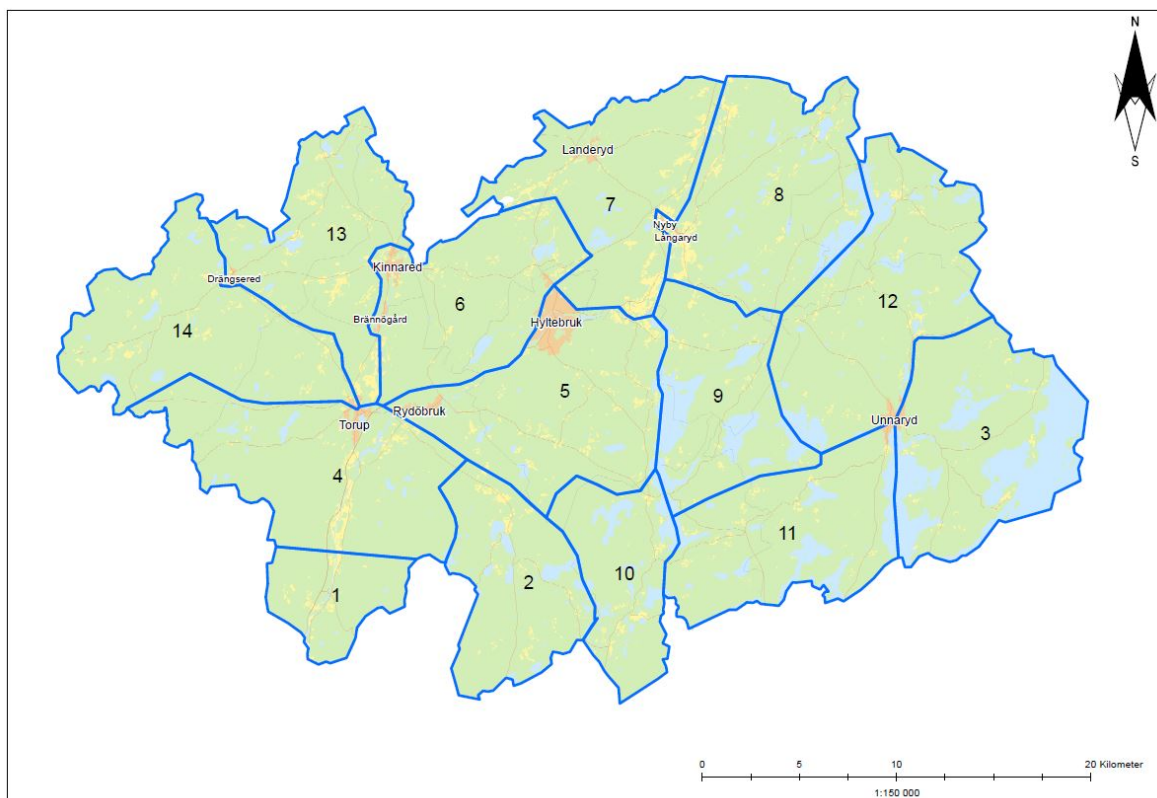
Hästgårdarnas tillsyn syftar främst till att gårdarna skall ha en godkänd hantering av stallgödsel. Finns det fler än två hästar (djurenheter) på en gård, krävs en tät lagring av gödsel för att förhindra förorening av mark och vatten. Detta är särskilt viktigt i områden med genomsläppliga jordar på grund av risken för förorening av grundvattnet.

Tillsynen på lantbruk är även inriktad på bland annat lagring och hantering av växtskyddsmedel, kontroll av besprutningsjournaler samt övrig hantering av kemikalier och avfall. Även lagring och användning av gödselmedel mm kontrolleras vid tillsynen.

Idag finns det byggt 17 st. vindkraftverk i kommunen och tillsynen på dessa omfattar kontroll av att verksamheterna följer de villkor som getts i samband med etableringen, hanteringen av farligt avfall och kemikalier mm som används vid service.

Havs- och vattenmyndigheten anser att kommunerna bör inventera de enskilda avloppen inom kommunen med en takt av 5% per år. Det innebär ca 100 inventerade avlopp per år (motsvarar ca 0,3 tjänst, för att klara detta). Tillsynen kan variera beroende på arbetsbelastning och prioritering i övrigt. Inventering sker efter upplagd plan där kommunen är indelad i olika områden, se karta. Under 2020 genomfördes eller påbörjades område 1 - 3. Inför 2021 planeras område 3 och 4.

Idag finns det ca 1830 enskilda avlopp som slamtöms (2020) i kommunen. Enligt vattenmyndigheten behöver kommunen ställa krav på hög skyddsnivå för enskilda avlopp som bidrar till att en vattenförekomst inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status eller god kemisk status. De enskilda avlopp som inte har trekammarbrunn med efterföljande rening som infiltration eller markbädd, har mer eller mindre direkt utsläpp till någon form av recipient. Det hamnar till slut i vattendragen, där de kan bidra till att vattendraget inte uppnår kvalitetsmålet god ekologisk status.

Karta inventeringsområden.

Miljöenheten har tillsammans med kommunens VA-avdelning de senaste åren arbetat med att koppla in en del av de enskilda avlopp som ligger i närheten av kommunala avloppsledningar och inom skyddsområde för vattentäkt. Det är ett arbete på sikt och det kommer att ta flera år innan alla fastigheter som kan, verkligen är inkopplade på det kommunala avlopps nätet. Under 2021 kommer miljöenheten att kräva uppgradering av en del av de enskilda anläggningar som inte uppfyller dagens reningskrav och som ligger inom skyddsområden för vattentäkt eller nära Nissan med biflöden. I samhällsbyggnadsnämndens tillsynsansvar ingår också dagvatten.

Miljöenheten arbetar även med avfallsfrågor och förorenad mark. I kommunen finns ett antal områden där verksamhet bedrivits och som är förorenade. Förorenad mark kan ha uppstått genom till exempel olyckor, att tidigare industrier förorenat marken eller att avfall av olika typer har grävts ner (deponier). Många ämnen är långlivade och kan ansamlas och spridas i miljön. Människor, djur och växter kan skadas bland annat genom kontakt med föroreningar via mark eller indirekt via vatten från förorenade områden. Förorenade områden har inventerats av länsstyrelsen.

Andra arbetsområden är även t.ex. tillsyn på köldmedia, främst genom granskningar årsrapporter, tillsyn på vindkraftverk och strandskydd, båttvätt i hamnar och energi-effektivisering på verksamheter. SBN har också ett tillsynsansvar om handel med vissa receptfria läkemedel. I kommunen finns idag 4 försäljningsställen.

Hälsoskydd

Inom området bedrivs planerad tillsyn både på icke anmälningspliktiga och anmälningspliktiga verksamheter. Till de senare ingår skolor, förskolor och liknande verksamheter, bassängbad upplåtna åt allmänheten samt verksamheter där allmänheten erbjuds hygienisk behandling som innebär risk för blodsmitta. Liksom inom området miljöskydd finns verksamheter inom hälsoskyddsområdet som regelbundet måste inventeras, då de inte har skyldighet att anmäla eller avanmäla sitt företag. Sådana verksamheter är t.ex. frisörer, massageverksamheter, hotell och vandrarhem, vårdboenden, LSS-boenden och flerfamiljshus.

Tillsyn inom hälsoskyddsområdet handlar om att förebygga och undanröja olägenheter för människors hälsa. Tillsynen omfattar ett brett arbetsområde som inkluderar allt från problem med buller, lukt, fukt, mögel, radon och ventilation till tillsyn av hygieniska lokaler. Olika verksamheterna ska besökas med olika tidsintervall med hänsyn till vilka hälsorisker som finns och vilka erfarenheter miljöenheten har från tidigare tillsyn.

Miljö- och byggnadsnämnden ska enligt miljöbalken också ägna särskild uppmärksamhet åt; 1) byggnader som innehåller en eller flera bostäder, 2) lokaler för undervisning, vård eller annat omhändertagande, 3) samlingslokaler där många människor brukar samlas, 4) hotell, pensionat och liknande lokaler, 5) idrottanläggningar, campinganläggningar, badanläggningar, strandbad och andra liknande anläggningar som är upplåtna för allmänheten eller som annars utnyttjas av många människor, 6) lokaler där allmänheten erbjuds hygienisk behandling, 7) lokaler för förvaring av djur.

Miljöenheten arbetar med förebyggande tillsyn av trafikbuller och hanterar klagomål på buller från installationer, musikanläggningar m.m. En stor del av tillsynen inom hälsoskyddsområdet är händelsestyrt, d.v.s. beror av inkommande ärenden. Sådana ärenden rör ofta bostadsklagomål som handlar om dålig ventilation, mögel, lukter, temperatur eller fukt.

För att förebygga en dålig inomhusmiljö gör miljöenheten tillsyn på flerbostadshus, där fastighetsägarens egenkontroll kontrolleras. Radonhalten ska klara riktvärdet $< 200\text{Bq/m}^3$ luft. Information finns på hemsidan, och tillsynsområdet befinner sig i linje med miljömålet God bebyggd miljö.

Antalet och karaktären av inkommande ärenden till miljöenheten varierar under året. Vissa ärenden kräver stora insatser i form av utredningar och kontakter med den som klagat och ibland den som är föremål för klagomålet. Klagomålsärenden rör förutom bostadsklagomål också eldning, störande djur, nedskräpning och buller.

Inom hälsoskyddsområdet räknas också den tillsyn som följer av Tobakslagen, att det är förbjudet att röka i lokaler och på skolgårdar för skola och motsvarande för barnomsorg samt på restauranger och andra serveringsställen. Miljöenhetens tillsyn inom det här området får inte avgiftsfinansieras. Miljöenheten har även tillsynsansvar utifrån strålskyddslagen .

Livsmedelslagen

Målet för den offentliga kontrollen av livsmedel i Sverige är att:

- maten är säker,
- livsmedelshanteringen är redlig,
- livsmedelskontrollen är riskbaserad, ändamålsenlig, effektiv och kompetent.

Livsmedelskontroll utförs enligt den riskklassning som årligen genomförs i enlighet med livsmedelsverkets regler. I Hylte kommun finns **151** (2020) livsmedelsverksamheter. Många av dessa är mindre verksamheter med ett kontrollbehov enligt riskklassificeringen på mindre än två timmar per år. Mindre verksamheter kan få kontroll med längre intervall än de större. Större verksamheter får kontrollbesök minst en gång per år.

Miljöenheten har upprättat en flerårig kontrollplan där samtliga registrerade livsmedelsverksamheter i kommunen finns med. Planeringen av kontroller gäller för 2021- 2023 och uppdateras löpande. Under 2021 planerar Miljöenheten att genomföra omkring 110 kontroller med en total planerad kontrolltid på kring 400 timmar. Livsmedelsverksamheterna betalar en årlig fast kontrollavgift som baseras på riskklassificeringen.

I kontrollplanen för livsmedelstillsynen finns en mer detaljerad planering. Där finns skrivet om det är tänkt att strukturera och fördela det operativa arbetet, till exempel rutiner och instruktioner för olika arbetsuppgifter.

Det kommunala dricksvattnet faller under livsmedelslagstiftningen. Hylte kommun har 7 egna anläggningar för beredning av vattnet. Tillsynen som bedrivs innebär att granska VA-enhetens egenkontroll samt att handlägga eventuella klagomål på dricksvattenkvalitet.

Läkemedel

Samhällsbyggnadsnämnden har också tillsynsansvar över receptfria läkemedel. Kommunerna fått ansvaret för kontrollerna av att regelverket följs och Läkemedelsverket har det övergripande tillsynsansvaret. Arbetet med kontrollen innebär att hålla register och rapportering från Läkemedelsverket. De verksamheter som säljer receptfria läkemedel är nu 4 till antalet.

MYNDIGHETSUTÖVNING/UPPGIFTER

Utöver planerad och händelsestyrd tillsyn och kontroll har miljöenheten andra arbetsuppgifter som tillsynsmyndighet. Av tillsynen som bedrivs följer att ärenden kan bli överklagade till högre instans, då miljöenheten ska överlämna ärendet samt yttra sig i nästa instans. Ärenden kan också medföra påföljder där miljöenheten är skyldig att polisanmäla eller begära utdömmande av en miljöstraffavgift.

För sådana verksamheter där Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet kallas miljöenheten ibland till samråd eller bör yttra sig när det handlar om nya verksamheter eller nya tillstånd. Miljöenheten har även en myndighetsfunktion inom kommunen när översiktplaner och

detaljplaner ska granskas eller det ska tas fram nya program/avtal inom enhetens tillsynsområden såsom städning, utformning av förskola, hemvård eller mikroplaster.

Till miljö- och byggnadsnämndens arbetsområde tillhör även smittspårning vid vissa sjukdomar såsom legionella eller spårning av osäkra livsmedel exempelvis vid uppgift om matförgiftningar (s.k objektburen smittspridning), eller då uppgifter inkommer genom EU-gemensamma varningssystem, s.k. RASFF. Sådana ärenden ska hanteras utan dröjsmål. Under 2020 har det även tillkommit arbete med att arbete med trängselkontroller avseende Covid-19 och understödja kommunens krisledning och smittskyddsläkaren i länet.

Till större delen utförs tillsyn med stöd av miljöbalken eller livsmedelslagstiftningen, men förvaltningslagen säger också att en myndighet ska lämna upplysningar, vägledning, råd och annan liknande hjälp till enskilda inom myndighetens verksamhetsområde. Rådgivning ska också ges enligt miljöbalken och livsmedelslagstiftningen. Myndigheten ska också vara tillgänglig, samarbeta med andra myndigheter, handlägga ärenden snabbt och garantera rättssäkerhet för den enskilde.

Detta innebär att miljöenheten lägger ner tid på att besvara frågor från både allmänheten och från verksamhetsutövare samt ta fram information för att förebygga risker för olägenhet för människors hälsa och för miljön. Miljöenheten besvarar även ett stort antal remisser från kommunens byggenhet och årliga enkäter från Länsstyrelsen och de centrala myndigheterna om den utförda tillsynen under året.

Behovsutredning

Tillsynen som bedrivs av samhällsbyggnadsnämnden ska säkerställa syftet med miljöbalken och dess följdlagstiftning samt leda till att miljö kvalitetsmålen uppfylls.

”Tillsynsmyndigheten skall för detta ändamål på eget initiativ eller efter anmälan i nödvändig utsträckning kontrollera efterlevnaden av miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken samt vidta de åtgärder som behövs för att åstadkomma rättelse”. ”Tillsynsmyndigheten skall dessutom, genom rådgivning, information och liknande verksamhet, skapa förutsättningar för att balkens ändamål skall kunna tillgodoses.” (26 kap 1§ miljöbalken).

Miljö- och byggnadsnämndens tillsyn har också en viktig funktion genom att se till att alla verksamheter som faller under miljöbalken eller livsmedelslagen, följer gällande regelverk och därmed motverka snedvriden konkurrens.

Ansvarsområdet är mycket brett och omfattar bland annat tillsyn beträffande skydd av områden, miljöfarlig verksamhet, hälsoskydd, verksamheter som orsakar miljöskador/ efterbehandling av förorenade områden, skötsel av jordbruksmark, kemiska produkter och biotekniska organismer samt avfall och producentansvar.

Förutom en mycket omfattande lagstiftning, bland andra miljöbalken och livsmedelslagen med förordningar och EU-lagstiftning arbetar miljöenheten mot ett antal statliga myndigheter och måste hålla sig á jour med dessa myndigheters föreskrifter, allmänna råd och andra anvisningar

Grund för beräkning av resurser och tid gemensamt för samtliga ämnesområden.

Det finns några olika sätt hur man beräknar resursbehovet, se exempel nedan. Som mindre kommun har troligen Hylte kommun en förhållandevis större andel administration och tid för inläsning då man har färre objekt att fördela "overhead"-kostnader på. Hylte har också även har mindre samordningsfördelar än större kommuner med fler liknande objekt, vilket gör att vi behöver mer tid per objekt och behöver mer tid för administration.

Samhällsbyggnadskontoret har för att få fram behovet använt sig av SKR:s (Sveriges kommuner och Regioner) bedömning av tidsåtgång för att få en uppfattning om rimligheten i de tider som satts för olika arbetsuppgifter. Det har sedan legat till grund för de tillsynsavgifter som också tas ut efter beslut i Kommunfullmäktige. Detta även för att få en kostnadsneutral kostnad för tillsynen mellan olika kommuner.

Samhällsbyggnadsnämnden arbetsuppgifter är av olika karaktärer.

- Planerade arbetsuppgifter (fakturerbart)
- Planerade arbetsuppgifter (ej fakturerbart)
- Händelsestyrda arbetsuppgifter (fakturerbart)
- Händelsestyrda arbetsuppgifter /övergripande (ej fakturerbart)

Planerade arbetsuppgifter (fakturerbart)

Det är den planerade tillsyn som samhällsbyggnadsnämnden planerar och som fullmäktiges taxor bestämmer. Av den kommunala taxan framgår antalet tillsynstimmar respektive verksamhet ska ha. Det är kontorets uppgift att se till att vi levererar rätt mängd tillsyn i förhållande till taxan

Planerade arbetsuppgifter (ej fakturerbart)

Det här är arbetsuppgifter som medverkar i olika arbetsgrupper externt och internt och visst strategiskt miljöarbete som härrör till kontorets tillsyn.

Händelsestyrda arbetsuppgifter (fakturerbart)

Det är tillsyn som sker i form av anmälningar/ansökningar, befogade klagomål mm. Det är tillsyn som vi inte kan styra över och volymerna kan variera år från år. Planeringen utgår från ett "medianår". Volymförändringar som kommer plötsligt, t.ex. befogade klagomål kan vara svårt att beräkna tidsmässigt.

Enligt reglementet ska kontoret medverka i planeringsprocessen. Kontorets arbetssätt idag är att medverka i samtliga planuppdrag som samhällsbyggnadskontoret initierar. Kontoret tar även initiativ till och bevakar miljö- och hälsoskyddsfrågorna i bygglovsprocessen.

Händelsestyrda arbetsuppgifter/ämnesgruppsspecifikt (ej fakturerbart)

Det kan vara uppgifter som åligger kontoret utifrån reglementet eller lagstiftningen eller som är en ren service eller information och som sker utanför lagstadgat område. Service ska vara anslagsfinansierat. Ex är obefogade klagomål, remissyttranden, arbetet med ombyggnad av Hylte och Rydö damm, miljötillstånd, arbete med framtagande av vissa detaljplaner.

Händelsestyrda arbetsuppgifter/övergripande (ej fakturerbart)

Det är tid som läggs på olika övergripande "administrativa" kontorsgemensamma arbetsuppgifter. Exempel på sådana arbetsuppgifter är:

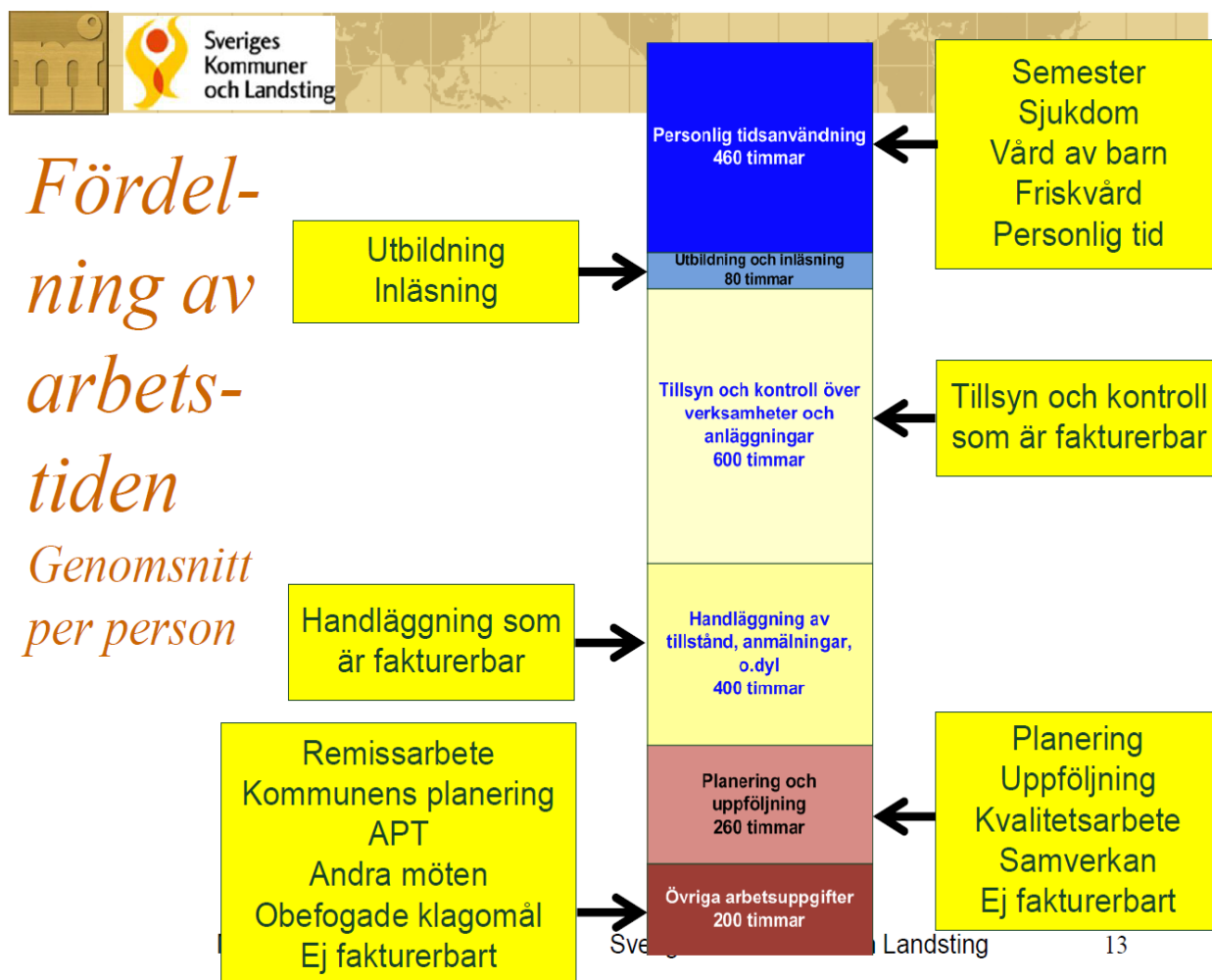
- Verksamhetsplanering
- Kvalitetsarbete
- Revisioner
- Register och arkivvård
- Fakturering
- Arbete med styrdokument
- Nämndrelaterat arbete
- Informationsinsatser/
- Dataservice och tekniskt arbete
- Ecos
- It - samordning/best. av konton etc
- Allmänna kontorsgöromål
- Arbetsplatsträffar
- Medarbetarsamtal/lönesamtal
- Rekrytering
- Handledning vid exjobb/nyrekrytering
- Enskilda uppdrag
- Interna/ Kommungemensamma projekt
- Tidsregistrering (I-tid)
- Allmänt stöd, dvs stöd mina arbetskamrater, arbetsuppgifterna är sådana som kontoret initierar själva för att utveckla verksamheten men det är även arbetsuppgifter som kommer från andra kontor inom kommunen och där kontoret har en roll och förväntas delta. Reglementet säger även här att kontoret ska delta och tillföra synpunkter utifrån samhällsbyggnadsnämndens verksamhetsområde.

Exempel: Södertälje kommun

Typ av tid	Kommentar	Antal timmar
Faktisk arbetstid	Totalt	2000
Egen och gemensam	Sjukfrånvaro, VAB, semester, tjänstledighet, friskvård, kompetensutveckling, externt och internt arbete, APT, facklig tid, driftmöten, nätverksträffar, externa projekt, verksamhetsplanering, internkontroll, verksamhetsutveckling, kvalitetsarbete, hemsida, helgdagar	1000
Planerrad tillsyn	Tillsyn enligt tillsyn- och kontrollplan, Fasta årliga tillsynsavgifter	400
Händelsestyrt arbete	Inkommande ärenden, klagomål, uppföljande tillsyn	600
Tillsynsrelaterat arbete	Remisser, registrering och service, dokumentation, registervård	

Exempel: bild från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)

Inför 2022 kommer behovsutredningen att omformas efter en gemensamt framtagna modell inom miljösamverkan som harmoniserar med SKR:s upplägg. Beräkning av resursbehov, miljöbalken, planering, naturvård och alkohol.

Hylte kommun behöver ca 5100 timmar per år för tillsynstid enligt den behovsutredning som gjorts. Där ingår förutom miljötillsyn även tillsyn enligt alkohollagen, tobakslagen och lagen om handel med vissa receptfria läkemedel (1,2tjänst).

Utfallet av behovsutredningen beror till stor del på vilket tillsynsintervall vi sätter på de olika typerna av verksamheter. Tillsynsbehovet och de tillgängliga resurserna fördelar sig enligt tabell 1.

En mer detaljerad beräkning av det bedömda tillsynsbehovet finns i bilaga 3.

Tillsynsområde	Planerat 2021	Bedömt behov 2021	Differens	Bedömt behov 2022	Bedömt behov 2023
B-verksamheter	320	320	0	400*	400*
C-verksamheter (MB)	290	290	0	300	300
Miljöskydd övrigt (U)	1470	1470	0	1470	1500
Miljöskydd avlopp	800	800	0	800	800
Hälsoskydd	720	720	0	700	700
Planering **	140	140	0	140	140
Naturvård/kalkning ***	500	500	0	500	500
Alkohol, Tobak Läkemedel ****	360	360	0	360	360
Antal handläggare	4,6	4,6	0	4,7	4,7

Tabell 1. Tillsyn över miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Tillsynsbehovet anges i timmar. Planerad tillsyn för en heltidshandläggare beräknas till 1000 timmar per år. Därutöver kommer övriga uppgifter och frånvaro.

*Vid övertagande av ytterligare miljötillsyn (B) från Länsstyrelsen (Vindkraft, grustäkter).

**Uppskattat planerat behov till internt planstöd/granskning

*** Kommunfullmäktige tillsatt 0,5 handläggare

****Huvuddelen av arbetet, med tillsyn av alkohol- och tobakslagen köps ev in. Oklart idag, kan läggas över till ANK. Antingen ca 360h (egen regi) eller ca 80h/år

Planering

Enligt reglementet ska kontoret medverka i planeringsprocessen. Kontorets arbetssätt idag är att medverka i samtliga planuppdrag som samhällsbyggnadskontoret initierar. Kontoret tar även initiativ till och bevakar miljö- och hälsoskyddsfrågorna i bygglovsprocessen.

Kalkning/ Naturvård

Kalkning sker av ca 90 % av sjöytan inom Hylte kommun. Hylte kommun står som huvudman för de flesta kalkningsinsatserna, vilket omfattar omkring 1 - 1,5 milj kr varje år. Kalkning sker enligt Länsstyrelsen i Hallands läns kalkningsplan. Verksamheten är frivillig men fyller en stor funktion för att upprätthålla det biologiska livet i kommunens vattendrag. Kommunfullmäktige har anslagit medel (300 tkr) för att inrätta en 0,5 tjänst som miljö- och naturvårdsutvecklare från 1/1 2020.

Alkohollagen, tobakslagen och lagen om handel med vissa receptfria läkemedel

Tillsynen ska säkerställa syftet med alkohollagen, tobakslagen, lagen om receptfria läkemedel och dess följdlagstiftningar. Tillsynsmyndigheten ska därför kontrollera att lagstiftningarna och meddelade villkor i tillstånd följs. Myndigheten ska också vidta de åtgärder som behövs för att åstadkomma rättelse men även arbeta förebyggande genom rådgivning, information och liknande för att skapa förutsättningar för att lagarnas syfte och ändamål tillgodoses. Det gäller bland annat rökfria miljöer.

Avtalet med Halmstads kommun om hjälp med tillsyn av alkohol och tobakslagstiftningen är uppsagt. Det är i dagsläget oklart vilken lösning det blir. Även tobakslagen har utökats med krav på tillståndsprövning av försäljningsställen, vilket medför ökat arbete för miljöenheten.

Beräkning av resursbehov, Livsmedel och vatten

Som mindre kommun har Hylte kommun en förhållandevis större andel administration och tid för inläsning då man har färre objekt att fördela ”overhead”- kostnader på.

I livsmedelsinspektörens arbete ingår i större utsträckning också att planera och redovisa kontrollen direkt till Livsmedelsverket utifrån den detaljerade lagstiftning som finns. Kontrollbehovet är beräknat enligt den modell för riskklassificering som Livsmedelsverket har tagit fram. En mer detaljerad beräkning av det bedömda behovet finns i bilaga 2 (kontrollplan för livsmedelskontrollen), tabell 2.

Hylte kommun behöver ca **400** timmar per år för planerad kontroll enligt livsmedelslagen. På grund av Covid-19 räknar vi med att viss tillsynsskuld uppkommer och mer tid behöver planeras in under 2021. Kontrollbehovet och de tillgängliga resurserna fördelar sig enligt tabell 2. Hylte har 151 verksamheter att utöva livsmedelskontroll över, varav många små. Det har även varit flera nya verksamheter under året, 23 (t o m sep 20) har anmält om registrering eller ändring vilket ger extra arbete.

Genomsnittet i Hallands län är 135 verksamheter/inspektör. För att nå en lämplig arbetsbelastning bör antalet objekt per inspektör vara runt 120.

Tabell 2. Livsmedelskontroll.

Tillsynsområde	Planerat 2021	Bedömt behov 2021	Differens	Bedömt behov 2022	Bedömt behov 2023
Livsmedel	440	440	0	400	400
Antal handläggare	1,2	1,2	0	1,0	1,0

Sammanfattande behov

Hylte kommun behöver 2021 totalt ca **4600 timmar** per år för tillsyn enligt miljöbalken m m (exkl livsmedel och vatten), enligt den behovsutredning som gjorts. Utfallet av behovsutredningen beror till stor del på vilket tillsynsintervall vi sätter på de olika typerna av verksamheter. Mestadels följer det den lägre gränsen av ambition på tillsyn som SKR har satt upp som rimligt för att uppfylla lagens krav och kostnadsneutralitet mellan kommuner. Detta är också den tillsyn med avgift som Kommunfullmäktige har tagit beslut om.

Tillsynsbehovet och de tillgängliga resurserna fördelar sig enligt tabell 1 och 2. Det innebär ett behov av ca 5,8 tj handläggaresurser (varav 0,5 naturvårdsutvecklare, 0,4 alkoholinspektör, 1,2 livsmedelsinspektör). Utöver detta finns 1,0 miljöchef (ledning, ekonomi, personal). Det behövs även ett administrativt stöd 0,4 tj (registrering in och ut, arkivföring, fakturering m m) för en effektiv ärendehantering. Idag sköts det av handläggarna. Det totala behovet av personal på miljöenheten är ca **7,2 tjänster**

Det bedöms totalt saknas **1,2 tjänst** för att klara lagstiftningens krav på nämnden om att skjuta till nödvändiga personella resurser. En mer detaljerad beräkning av det bedömda tillsynsbehovet finns i det detaljerade underlaget till behovsutredningen bil 1.

Tillsynsplan 2021 - 2023

Miljöenhetens tillsyn och kontroll styrs av regler i miljöbalken, strålskyddslagen, livsmedelslagen, lagen om handel med vissa receptfria läkemedel, tobakslagen samt lagen om foder och animaliska biprodukter.

Kommunens del i tillsynen är en länk i det nationella tillsynsarbetet. För den centrala tillsynsvägledningen står ett antal statliga myndigheter, bl.a. Naturvårdsverket, Livsmedelsverket, Folkhälsomyndigheten och Jordbruksverket. Länsstyrelsen är regional tillsynsmyndighet och har ansvar för tillsynsvägledning åt kommunerna såväl som ett ansvar för att följa upp och utvärdera kommunernas tillsyn och kontroll.

Utöver den planerade tillsynen som redovisas i denna plan, utförs mycket så kallad oplanerad eller händelsestyrd tillsyn. Det handlar om anmälningar av värmepumpar, spridning av bekämpningsmedel eller anmälan av C-verksamheter, skollokaler m fl. Vidare hanteras klagomål, remisser från plan och bygg, länsstyrelse, mark- och miljödomstol mm, information och upplysningar till allmänheten och verksamheter mm. Utbildning, administration, planering, uppföljning, samordning intern och externt mm.

Personal

Miljöenheten kommer under 2021 att ha 5 handläggare (för miljö och livsmedel m m), och 1,0 chef samt. Totalt 6,0 tjänster fördelat på 6 personer.

Tabell 3. Personal på miljöenheten okt 2020

Namn	Titel	Huvudansvar
Veronica Andersson	Miljö- och hälsoskyddsinspektör (miljöskydd)	Miljöfarliga verksamheter, luft, avloppsreningsverk, Industri, förorenad mark, m m
Emilia Söderholm	Miljö- och hälsoskyddsinspektör (Livsmedel)	Livsmedel, dricksvatten, smittskydd, m m
Julia Örnstedt	Miljö- och hälsoskyddsinspektör (Hälsoskydd)	Hälsoskydd, alkohol, tobak, livsmedel, läkemedel, m m
Anna Larsson	Miljö- och hälsoskyddsinspektör (miljöskydd, avlopp)	Miljöskydd, avlopp, bilverkstäder, bensinstationer, m m
Patrik Jigsved	Miljö- och hälsoskyddsinspektör och naturvårdsutvecklare	Naturvård/kalkning, lantbruk, köldmedier, industri, m m
Stefan Andersson	Miljöchef	Personal-, ekonomi- och verksamhetsansvar, planarbete, vindkraft, m m

Handläggarna arbetar i huvudsak med planerad inkommande ärenden (ansökningar, anmälningar) och tillsyn/kontroll. Alla handläggare registrerar ärenden och handlingar i avdelningens ärendehanteringssystem ECOS i samband med att nya ärenden initieras.

Fakturering sker genom ECOS årligen (fast avgift) eller i samband med beslut eller avslut av ärenden (rörlig avgift). En fakturafil ut ur ECOS databas skickas till kommunens ekonomisystem varje månad för expediering av fakturorna. Interna fakturor får hanteras enskilt.

Av behovsutredningen framgår att det finns ett underskott på handläggarresurser inom ansvarsområdet. Befintliga handläggarresurser är 5,0 handläggare. För att täcka behovet 2020 skulle det behövas 5,8 handläggare. Kostnadstäckningsgraden är omkring 50%. Genomsnittet i Sverige är 33% (SKR 2018), vilket gör att en ökad andel kommunbidrag bör övervägas.

Transporter

Miljöavdelningen förfogar över arbetsbilar som handläggarna använder för resor i samband med tillsyn och kontroll och som tillhandahålls av kommunledningskontoret. Det finns även tjänstecykel tillgänglig för kortare transporter.

Prioriteringar 2020

Arbetet med smittskydd (Covid -19) och andra beredskapsfrågor kommer att prioriteras. Allmänt prioriteras inkommande ärenden, uppföljningar, tillsyn med fasta avgifter, tillsyn med avgifter och därefter övrig tillsyn i fallande ordning. Arbetet och utveckling av Ecos 2 (ärendehanteringssystemet) kommer att utvecklas med bland annat rutiner, mallar och arkivfunktioner.

Inom miljöskyddet prioriteras flera av de större företagen och deras omgivningspåverkan i samband med ändrad verksamhet (bl a Derome, Kinnared). Förorenad mark följs upp vid Swedfast AB. Tid avsätts för att fortsätta med avloppsinventeringen, först i områden nära Nissan i södra delen av kommunen.

Naturvårdsarbetet med bland annat invasiva arter kommer att utvecklas.

Mellan 15% och 20% av vuxna i Sverige anger att de har besvär av inomhusmiljön. Det kan vara i hemmet, i skolan eller på arbetsplatsen. Tillsynen inom miljöbalksområdet inom hälsoskydd kommer därför att ha fokus på tillsyn på barns miljö, och på fastighetsägares egenkontroll. Alla hyresbostäder har blivit mätta avseende radon. Nu ska åtgärder vidtas där det behövs. Dessa tillsynsinsatser anknyter till miljö kvalitetsmålet *En god bebyggd miljö*.

En fortsatt inventering av enskilda avlopp kommer att genomföras inom miljömålet *Ingen övergödning*. Fastighetsägare med avloppsanläggningar som inte uppfyller dagens krav bör i första hand koppla in sig på det kommunala spillvattennätet i det fall det är möjligt, i andra fall uppgradera avloppsanläggningen till att motsvara moderna krav. Ambitionsnivån bör vara enligt Havs- och vattenmyndigheten att inventera 5% av kommunens enskilda avlopp per år, vilket innebär omkring 100 enskilda avlopp/år inom Hylte kommun. Inventering sker efter upplagd plan där kommunen är indelad i olika områden, se karta. Inför 2021 planeras område 3 och 4.

Vad prioriteras ner?

Tillsyn över dagvatten, strandskydd, frisörer och över rökfria miljöer skjuts på framtiden. Vissa verksamheter får längre tillsynsintervall. Några verksamheter får tillsyn i den utsträckning det är möjligt som inventering av avlopp, lantbruk och samlingslokaler.

Samverkan

Miljöenheten deltar i olika former av samverkan med andra kommuner och med länsstyrelsen.

Samhällsbyggnadsnämnden är medlem i Miljösamverkan Halland och deltar i miljösamverkan Sverige. Genom deltagande i miljösamverkan kan kommunerna gemensamt ta fram underlag för tillsyn, genomföra seminarier och projekt. På så sätt ökar samsynen mellan kommunerna i regionen samtidigt som det blir effektivare för alla har gemensamma checklistor och handläggningsrutiner.

Samverkan sker med centrala myndigheter som till exempel Folkhälsomyndigheten, Kemikalieinspektionen, Naturvårdsverket eller Jordbruksverket när de anordnar nationella projekt som samhällsbyggnadskontoret anser lämpliga att delta i. Dessa projekt är viktiga att delta i för att få kompetensutveckling och samsyn med andra kommuner.

Kompetens och fortbildning

Miljöenhetens personal ska aktivt delta i utbildningar, seminarier osv organiserade av Livsmedelsverket, Naturvårdsverket, Länsstyrelsen, Miljösamverkan Halland m.fl. rörande information, aktuella samverkansprojekt och lagstiftning inom området. Syftet är naturligtvis att hålla sig á jour med det omfattande regelverket samt för att upprätthålla och utveckla en fortsatt hög kompetens inom olika tillsynsområden. Varje medarbetare ansvarar för att delta i relevanta utbildningar för att hålla sig uppdaterad. Miljöenheten har tagit fram en utbildningsplan för enhetens kompetensförsörjning.

Personalen på miljöenheten har tillgång till aktuell lagstiftning både i pappersform och via web-baserade tjänster. Miljöenheten är ansluten till JP Infonet som är en web-baserad tjänst som förutom lagstiftning även innehåller förarbeten och kommentarer till lagstiftning samt kommenterade rättsfall. I samband med Covid -19 pandemin har kontoret börjat utnyttja möjligheten till Skype-möten i större utsträckning.

Tillgänglighet

Personalen på miljöenheten är i princip tillgänglig under kontorstid. Vid inspektioner, möten etc. kan telefonsamtal naturligtvis inte tas emot. Då kan den som ringer lämna meddelande för att senare bli kontaktad. Handläggare kan också kontaktas per epost. Personalen på miljöenheten har ingen beredskap, det är alltså inte säkert att någon handläggare går att nå vid eventuellt utbrott, utsläpp av miljöskadligt ämne eller liknande utanför normal arbetstid.

Även under semestertider och under så kallade klämdagar finns personal tillgänglig på miljöenheten. Eftersom olika handläggare har olika kompetens, kan alla ärenden inte handläggas alltid, utan handläggningen får ibland dröja tills rätt handläggare är på plats. Detta är en konsekvens av miljöavdelningens begränsade personalstyrka, varje handläggare har sin specialkompetens, men det finns inte resurser för att ha samma specialkompetens på flera handläggare.

Avgiftsfinansiering

Tillsyn och kontroll ska vara avgiftsfinansierad i så hög utsträckning som möjligt. Tillsyn och kontrollen tar ut avgift som fasta årsavgifter och rörliga avgifter, genom en taxa som träder i kraft den 1 januari 2021 (förslag 990:-/h). Timavgiften är idag (2020) 950 kr/timme.

Bilaga 1. Listor verksamheter för kontroll, miljöenheten

Bilaga 2. Kontrollplan för livsmedelskontrollen

Bilaga 2b. Kontrollplan för alkohol och tobakskontrollen

Bilaga 3. Register för behovsutredningen

Bilaga 4. Utbildningsplan SBK, miljöenheten